

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет культури і мистецтв
Кафедра театрознавства та акторської майстерності

Затверджено

На засіданні кафедри театрознавства
та акторської майстерності
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29.08. 2024 р.)

Гарант ОПП «Театрознавство»

доц. Софія РОСА-ЛАВРЕНТІЙ

Декан факультету

Доц. Мирослава ЦИГАНИК

СИЛАБУС
«ЛЕКТОРСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ»,
що проводиться в межах ОПП «Театрознавство»
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів
з спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»

Львів – 2024 р.

Назва курсу	Лекторська майстерність
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Валова, 18
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет культури і мистецтв, кафедра театрознавства та акторської майстерності
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	02 Культура і мистецтво, 026 Сценічне мистецтво
Викладачі курсу	Циганик Мирослава Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри театрознавства та акторської майстерності
Контактна інформація викладачів	myroslava.tsyhanyk@lnu.edu.ua, https://kultart.lnu.edu.ua/employee/tsyhanyk-myroslava-ivanivna;
Консультації по курсу відбуваються	Для прикладу: щовівторка, 10.10-11.30 год. (вул. Валова, 18) Також можливі он-лайн консультації. Для цього слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://kultart.lnu.edu.ua/academics/master/curriculum-theatre-and-cinema
Інформація про курс	Дисципліна «Лекторська майстерність» є дисципліною вільного вибору студентів освітньої програми «Театрознавство», другого (магістерського) рівня освіти, яка викладається в 2 семестрі в обсязі 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	«Лекторська майстерність» – курс навчального комплексу вибіркових дисциплін, який посилює підготовку студентів-магістрів у сфері педагогічної майстерності. Лекторська майстерність пов'язана з ораторським мистецтвом, з усним рецензуванням і читанням лекцій з історії та теорії театру. Курс розрахований на вивчення законів риторики, орфоєпії української мови. Курс передбачає як теоретичні так і практичні заняття.
Мета та цілі курсу	Навчити студента: 1. Уміння будувати лекцію (виступ) у відповідності до аудиторії, володіти виразною дикцією та знанням українського усного мовлення (орфоєпія). 2. Знати теорію ораторського мистецтва (риторику) 3. Знати історію риторики (античності, київської русі) 4. Добре володіння нормам літературної мови 5. Уміти ясно, виразно, конструктивно і доцільно висловлювати думку 6. Володіти ефективною комунікацією.

<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Віхарева З. Робота над віршем та логічний аналіз тексту. Навчальний посібник. Київ: КДУ театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого, 2005. 72 с. 2. Гротовський Є. Театр, ритуал, перформер. Львів, 1999. 186 с. 3. Культура української мови: довідник. За ред. Русанівського В. Київ: Либідь, 1990. 301 с. 4. Лесь Курбас. Про мистецтво виголошення слова. Березіль: із творчої спадщини / Лесь Курбас ; упоряд. та авт. прим. Лабінський М. Київ: Дніпро, 1988. 530 с. 5. Ревуцький Д. Живе слово. Теорія виразного читання для школи. Львів: Вид-во ЛНУ, 2001. 200 с. 6. Черкашин Р. Художнє слово на сцені. Київ: Вища школа, 1989. 327. 7. Левченко О. Науковий стиль: культура мовлення : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 204 с. 8. Олена Баша, Циганик Мирослава. Дисципліна «Сценічна мова» у процесі виховання актора (на матеріалах освітньої програми зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво (Акторське мистецтво драматичного театру і кіно)» Львівського національного університету імені Івана Франка). Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Випуск 68. Том 1. Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 35–40.
<p>Тривалість курсу</p>	<p>120 год.</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>32 годин аудиторних занять. З них 16 лекційних годин і 16 годин практичних занять та 88 годин самостійної роботи.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення цього курсу студент буде : Добре володіння нормами української мови, виразним і чітким формулюванням думки та засобами впливу на аудиторію</p>
<p>Ключові слова</p>	<p>Мова, мовний голос, культура мовлення, усне мовлення, орфоепія, орфоепічні норми, звук, фонетична транскрипція, словесний наголос. Дихання, голос, дикція, ритміка, орфоепія, комунікативність, Емотивність.</p>
<p>Формат курсу</p>	<p>Очний</p>
<p></p>	<p>Проведення практичних занять, самостійної роботи та консультації для кращого розуміння тем</p>
<p>Теми</p>	<p>ТЕМА 1. Роль лекторського мистецтва в професійній діяльності Театрознавця / актора. ТЕМА 2. Предмет і закони ораторського мистецтва. ТЕМА 3. Жанри і стилі усного мовлення. ТЕМА 4. Взаємодія лектора та аудиторії. ТЕМА 5. Стратегія і тактика лектора. ТЕМА 6. Значення жесту, міміки та голосу під час виступу ТЕМА 7. Важливість доказу у публічному виступі. ТЕМА 8. Основи техніки мовлення і виразного читання. ТЕМА 9. Основні характеристики мовлення. ТЕМА 10. Форми текстового оформлення матеріалу.</p>

	<p>ТЕМА 11. Визначення теми, збирання матеріалу, робота над конспектом.</p> <p>ТЕМА 12. Підготовка до виступу.</p> <p>Детальніше у формі СХЕМИ КУРСУ</p>
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру, комбінований
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти повинні мати базові знання про сценічну мову та мати уявлення про загальні положення ораторського мистецтва.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, практичне заняття, колаборативне навчання (форми – групові проекти, тьюторство, студентська розробка і постава інтермедійних сценок), дискусія.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребує використання загально вживаних програм і операційних систем, доступу до мережі Інтернет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <p>відповідь на практичному занятті – 5 балів; доповідь на практичному занятті – 10 балів; підсумковий контроль I – 10 балів; реферат – 5 балів; звіт про самостійну роботу – 5 балів; підсумковий контроль II – 10 балів.</p> <p>Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю: залік – від 51 до 100 балів</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та</p>

	<p>плагіат; несвочасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до заліку.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мовленнєва культура як основа професіоналізму. 2. Виразність мови як основа лекторської майстерності у навчальному закладі. 3. Лекторський досвід як основа формування майстерності лектора. 4. Особливості поєднання вербального та візуального компонентів в підготовці фахівця у закладах вищої мистецької освіти 5. Організація діалогових форм спілкування з аудиторією. 6. Лексичні, стилістичні та інші особливості мови лектора. 7. Складові майстерності лектора, характеристика. 8. Шляхи вдосконалення майстерності лектора (теоретичний аспект). 9. Шляхи вдосконалення майстерності лектора (аналітичний аспект) 10. Шляхи вдосконалення майстерності лектора (практичний аспект).
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) (лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1 2 год	<p>Тема І Роль лекторського мистецтва в професійній діяльності театрознавця / актора.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «мова і мовлення» в контексті сучасних знань 2. Нові підходи до вивчення мови. 3. Мова і мовлення. 4. Мовленнєвий розвиток людини. 	лекція	<p>Залізняк Г., Масенко Л. Мовна ситуація Києва. – К., 2001. – С.5–15.</p> <p>Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. – Вид. 4-е, доповнене. – Дрогобич, 1994. – С.82–107.</p> <p>Кочерган М. П. Загальне мовознавство. – К., 1999. – С.36–46, 47–59.</p> <p>Сербенська О. Основи мовотворчості журналіста в інтерпретації Івана</p>		

	<p>5. Мовленнєве самовиховання і його роль у становленні особистості артиста.</p> <p>6. Предмет і закони ораторського мистецтва.</p> <p>7. Жанри і стилі усного мовлення</p>		<p>Франка. – Львів, 1993. – С.45–85.</p> <p>Франко І. Двоязичність і дволичність // Літературно-науковий вісник. – Т.XXX. – Річн.8. – Кн.6. – Львів, 1905. – С.231–244; або: у ж. Урок української, 2003, – № 3. – С.12–15.</p>		
2 2 год.	Підготувати доповідь на тему «Мовленнєва культура як основа професіоналізму»	практичне заняття			
3 2 год	<p>Тема II. Взаємодія лектора та аудиторії.</p> <p>Стратегія і тактика лектора.</p>	лекція	<p>Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити. Посібник / За заг. ред. О. Сербенської. – Львів, 1994.</p> <p>Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. – 4-е вид., перер. і доп. – К., 1997.</p> <p>Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.</p> <p>Головащук С. І. Російсько-український словник сталих словосполучень. – К., 2001.</p> <p>Гринчишин Д., Капелюшний А., Сербенська О., Терлак З. Словник-довідник з культури української мови. – Львів, 1996.</p> <p>Караванський С. Пошук українського слова, або боротьба за національне «Я». – К., 2001.</p> <p>Культура української мови: Довідник / За ред. В.М.Русанівського. – К., 1990.</p> <p>Непийвода Н. Практичний російсько-український словник. Найуживаніші слова і вислови. – К., 2000.</p> <p>Пономарів О. Культура</p>	Вивчення практичного досвіду львівських театрів у дотриманні норм української літературної мови. Перегляд вистав та аналіз телепередач з метою аналізу усної мовної культури. (10 год)	

			слова. Мовностилістичні поради. – К., 2001. Сербенська О., Волощак М. Актуальне інтерв'ю з мовознавцем. – К., 2001. Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1996.		
4 2 год	Розкрити значення виразність мови як основа лекторської майстерності у навчальному закладі.	практичне заняття			
5 2 год	ТЕМА III. Значення жесту, міміки та голосу під час виступу. Невербальна комунікація і сцена.	лекція	Баранник Д.Х. Усний монолог. – Дніпропетровськ, 1969. Баранник Д.Х. Стилїстика усного мовлення // Сучасна українська літературна мова. Стилїстика. – К., 1973. Гротовський Є. Театр, ритуал, перформер. Львів, 1999. 186 с. Содомора А. Рука // Просценіум. – 2002. – № 1, № 2.		
6. 2год.	Підготувати виступи на тему: Особливості поєднання вербального та візуального компонентів в підготовці фахівця у закладах вищої мистецької освіти	Практичне заняття			
7 2 год	ТЕМА IV. Основи техніки мовлення і виразного читання. Основні характеристики мовлення.	лекція	1. Віхарева З. Робота над віршем та логічний аналіз тексту. Навчальний посібник. Київ: КДУ театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого, 2005. 72 с. 2. Гротовський Є. Театр, ритуал, перформер. Львів, 1999. 186 с. 3. Культура української мови: довідник. За ред.		

			<p>Русанівського В. Київ: Либідь, 1990. 301 с.</p> <p>4. Лесь Курбас. Про мистецтво виголошення слова. Березіль: із творчої спадщини / Лесь Курбас ; упоряд. та авт. прим. Лабінський М. Київ: Дніпро, 1988. 530 с.</p> <p>5. Ревуцький Д. Живе слово. Теорія виразного читання для школи. Львів: Вид-во ЛНУ, 2001. 200 с.</p> <p>6. Черкашин Р. Художнє слово на сцені. Київ: Вища школа, 1989. 327.</p>		
8 2 год	Важливість доказу у публічному виступі. Підготувати парний виступ-дибати.	Групова робота			
9 2 год.	ТЕМА V. Форми текстового оформлення матеріалу.	лекція	<p>Гриб В.П. Постановка мовного голосу. – Луцьк, 2001. – 26 с.</p> <p>Гротовський Є. Голос // Театр. Ритуал. Перформер / Пер. з польськ. – Львів, 1999. – С.89 – 112.</p> <p>Ревуцький Д. Живе слово. – Львів, 2001. – С.24 – 31.</p> <p>Українська мова. Енциклопедія. – К., 2001. – Статті: Голос. Органи мовлення.</p> <p>Черкашин Р.О. Художнє слово на сцені. – К., 1989. – С.279 – 321.</p> <p>Багмут А.Й. Семантика і інтонація в українській мові. – К., 1991.</p> <p>Багмут А.Й., Борисюк І.В., Олійник Г.П. Інтонаційна виразність звукового мовлення засобів масової інформації. – К., 1994.</p> <p>Багмут А.Й., Борисюк І.В., Олійник Г.П.</p>		

			<p>Інтонація спонтанного мовлення. – К., 1985.</p> <p>Померанцев І. Ремесло “Радіо” // Телевізійна- й радіожурна- лістика (історія, теорія, практика, погляд у майбутнє): Збірник науково-методичних праць. – Вип.2. – Львів, 1999. – С.252–265.</p> <p>Черкашин Р.О. Художнє слово на сцені. – К., 1989. – С.34–66.</p> <p>Гладишева АО. Сценічна мова. Дикційна та орфоепічна нормативність. – К., 1996.</p>		
10 2 год	<p>Організація діалогових форм спілкування з аудиторією.</p> <p>Лексичні, стилістичні та інші особливості мови лектора</p>	<p>практичне заняття / групова робота</p>			
11 2 год	<p>ТЕМА VI.</p> <p>Визначення теми, збирання матеріалу, робота над конспектом.</p>	<p>лекція</p>	<p>1. Віхарева З. Робота над віршем та логічний аналіз тексту. Навчальний посібник. Київ: КДУ театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого, 2005. 72 с.</p> <p>2. Гротовський Є. Театр, ритуал, перформер. Львів, 1999. 186 с.</p> <p>3. Культура української мови: довідник. За ред. Русанівського В. Київ: Либідь, 1990. 301 с.</p> <p>4. Лесь Курбас. Про мистецтво виголошення слова. Березіль: із творчої спадщини / Лесь Курбас ; упоряд. та авт. прим. Лабінський М. Київ: Дніпро, 1988. 530 с.</p> <p>5. Ревуцький Д.</p>	<p>Аналіз типових акцентуаційних помилок, їхні причини. Дослідження українського мовленнєвого етикету та його значення в системі української мови.</p> <p>(4 год)</p>	

			Живе слово. Теорія виразного читання для школи. Львів: Вид-во ЛНУ, 2001. 200 с. 6. Черкашин Р. Художнє слово на сцені. Київ: Вища школа, 1989. 327.		
12 2 год	Окреслити складові майстерності лектора, зробити їх характеристику.	практичне заняття			
13 2 год	ТЕМА VII. Шляхи вдосконалення майстерності лектора (теоретичний аспект).	лекція	1. Віхарева З. Робота над віршем та логічний аналіз тексту. Навчальний посібник. Київ: КДУ театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого, 2005. 72 с. 2. Готовський Є. Театр, ритуал, перформер. Львів, 1999. 186 с. 3. Культура української мови: довідник. За ред. Русанівського В. Київ: Либідь, 1990. 301 с. 4. Лесь Курбас. Про мистецтво виголошення слова. Березіль: із творчої спадщини / Лесь Курбас ; упоряд. та авт. прим. Лабінський М. Київ: Дніпро, 1988. 530 с. 5. Ревуцький Д. Живе слово. Теорія виразного читання для школи. Львів: Вид-во ЛНУ, 2001. 200 с. 6. Черкашин Р. Художнє слово на сцені. Київ: Вища школа, 1989. 327.	Пошуки шляхів підвищення особистої культури мовлення (2 год)	
14 2 год	Шляхи вдосконалення майстерності лектора (практичний аспект)	практичне заняття			
15 2 год	ТЕМА VIII. Шляхи вдосконалення майстерності лектора	лекція	1. Віхарева З. Робота над віршем та логічний аналіз тексту.	Виконання вправ для покращення	

	(аналітичний аспект)		<p>Навчальний посібник. Київ: КДУ театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого, 2005. 72 с.</p> <p>2. Готовський Є. Театр, ритуал, перформер. Львів, 1999. 186 с.</p> <p>3. Культура української мови: довідник. За ред. Русанівського В. Київ: Либідь, 1990. 301 с.</p> <p>4. Лесь Курбас. Про мистецтво виголошення слова. Березіль: із творчої спадщини / Лесь Курбас; упоряд. та авт. прим. Лабінський М. Київ: Дніпро, 1988. 530 с.</p> <p>5. Ревуцький Д. Живе слово. Теорія виразного читання для школи. Львів: Вид-во ЛНУ, 2001. 200 с.</p> <p>6. Черкашин Р. Художнє слово на сцені. Київ: Вища школа, 1989. 327.</p>	я функціонування мовленнєвого апарату. (2 год)	
16 2 год	Публічний виступ	групова робота			